EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 4.12.2024.
COM(2024) 567 final

2024/0315 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o privremenom odstupanju od određenih odredaba Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/399 u pogledu postupnog početka rada sustava ulaska/izlaska

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

- **Razlozi prijedloga**

Sustav ulaska/izlaska (EES) glavna je sastavnica upravljanja granicama schengenskog područja, kako je utvrđeno u Uredbi 2017/2226[1] („Uredba o EES-u”). U EES-u se kao centraliziranoj bazi podataka bilježi ulazak, izlazak i odbijanje ulaska državljanima trećih zemalja koji prelaze vanjske granice 29 država članica schengenskog područja radi kratkotrajnog boravka. EES je važan korak u nastojanjima EU-a da poveća sigurnost i učinkovitost na svojim vanjskim granicama. U tom će se sustavu prvi put prikupljati biometrijski podaci, kao što su prikaz lica i otisci prstiju državljana trećih zemalja koji prelaze vanjske granice. EES će državama članicama schengenskog područja omogućiti da u stvarnom vremenu pristupaju osobnim podacima državljana trećih zemalja, povijesti putovanja i informacijama o tome poštuju li dopušteno razdoblje kratkotrajnog boravka u schengenskom području. Zbog toga će se zahvaljujući EES-u znatno smanjiti vjerojatnost prijevara povezanih s identitetom i prekoračenja trajanja dopuštenog boravka, čime će se u konačnici ojačati sigurnost schengenskog područja.

Unatoč znatnom angažmanu država članica, Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) i Komisije, nije bilo moguće pokrenuti EES u četvrtom tromjesečju 2024., kako je odobrilo Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove u listopadu 2023.[2] Komisija nije primila sve obavijesti država članica u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o EES-u, što je pravni zahtjev za početak rada EES-a. Iako je velik broj država članica obavijestio Komisiju o svojoj spremnosti, neke su države članice navele da još nisu spremne. Isto tako, puni početak rada preko noći čimbenik je rizika za otpornost složenog IT sustava kao što je središnji sustav EES-a.

S obzirom na prethodno navedeno, dionici uključeni u rad EES-a jasno su izrazili želju da bi uvođenju novih postupaka na vanjskim granicama trebalo prethoditi razdoblje prilagodbe za nacionalna tijela i putnike radi većeg stupnja sigurnosti. Pokretanje novog opsežnog IT sustava u potpunosti na svim graničnim prijelazima na kojima su potrebne tehničke prilagodbe u stvarnom vremenu moglo bi predstavljati rizik za sigurno putovanje bez zastoja, posebno u područjima u kojima postojeća infrastruktura, nedostatak prostora ili druga ograničenja već predstavljaju izazove. Pogoršavaju ih razlike među državama članicama jer se EES ne provodi na isti način zbog raznolikosti graničnih prijelaza i različitih pristupa automatizaciji i uvođenju novih tehnologija.

Međutim, Uredbom o EES-u predviđa se isključivo puni početak rada, čime se od svih država članica zahtijeva da u potpunosti i istodobno počnu upotrebljavati EES za sve putnike koji

---

[1] Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/2021-08-03).

[2] Uvođenje interoperabilnosti koja uključuje EES kao prvi sustav, nakon čega slijede ETIAS, ECRIS-TCN, novi Eurodac, revidirani VIS i usporedno donesene uredbe o interoperabilnosti, temelji se na planu koji je revidiran zbog novih složenosti.

podliježu registraciji u EES-u na svim graničnim prijelazima na vanjskim granicama. Nije predviđena mogućnost razdoblja prilagodbe.

S obzirom na prethodno navedeno, čini se da se ciljevi EES-a mogu postići djelotvornije i s većom sigurnošću ako se na početku rada sustava uvede određeni stupanj fleksibilnosti. Smatra se da je u tu svrhu potrebna uredba kojom se omogućuje postupan početak rada tijekom ograničenog razdoblja. Predloženom uredbom odstupa se od Uredbe o EES-u u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se omogućio postupan početak rada. Time će se iskoristiti nastojanja agencije eu-LISA i država članica i ispuniti ciljevi EES-a koji se odnose na modernizaciju upravljanja vanjskim granicama i doprinos unutarnjoj sigurnosti Europske unije.

Nadalje, predložena uredba omogućuje fleksibilan pristup koji uzima u obzir različite potrebe država članica. Omogućuje postupno, ali i potpuno uvođenje od prvog dana. Međutim, treba napomenuti da će sve prednosti EES-a biti dostupne tek nakon što ga sve države članice počnu primjenjivati u potpunosti.

Ovim se Prijedlogom uvode i mjere koje državama članicama omogućuju djelotvorno upravljanje u iznimnim okolnostima, kao što su tehnički problemi ili razdoblja najvećeg prometa. Kako bi ublažile takve rizike, države članice mogu potpuno ili djelomično kratkoročno suspendirati upotrebu sustava tijekom razdoblja postupnog početka rada. Taj će se mehanizam zadržati i tijekom ograničenog razdoblja nakon potpunog početka rada.

U razmjenama na stručnoj i tehničkoj razini te u Upravnom odboru agencije eu-LISA većina država članica izrazila je potporu postupnom početku rada i složila se da će se time omogućiti bolja provedba novih pravila o EES-u na vanjskim granicama. Postupni pristup pozdravila je i većina prijevoznika i operatora infrastrukture za smještaj graničnih prijelaza na posebnom sastanku s tim dionicima. Države članice trebale bi se pobrinuti za odgovarajuću koordinaciju s operatorima infrastrukture graničnih prijelaza na kojima se uvodi EES. Države članice trebale bi osigurati transparentnost u uvođenju EES-a na svojim graničnim prijelazima na vanjskim granicama i o mjerama učinkovito obavijestiti i prijevoznike i putnike.

- **Ciljevi prijedloga**

Opći ciljevi ovog Prijedloga proizlaze iz ciljeva iz Ugovorâ: da se dodatno poboljša upravljanje vanjskim granicama schengenskog područja tako što će se što prije početi primjenjivati usklađena pravila EES-a o prekograničnim kretanjima, čime se doprinosi unutarnjoj sigurnosti Europske unije.

Ovom se inicijativom postavljaju temelji za postupan početak rada EES-a, pri čemu se privremeno odstupa od određenih odredaba Uredbe o EES-u i Uredbe (EU) 2016/399 („Zakonik o schengenskim granicama[3]") kojima se od država članica zahtijeva da u potpunosti upotrebljavaju sustav.

Opći je cilj Prijedloga olakšati operacionalizaciju Uredbe o EES-u i tako državama članicama omogućiti pravodobno i učinkovito postizanje ciljeva sustava utvrđenih u Uredbi o EES-u.

Posebni su ciljevi Prijedloga:

[3] Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/2024-07-10).

1. omogućiti državama članicama fleksibilnost kako bi počele upotrebljavati EES ovisno o svojoj razini spremnosti u skladu s visokim standardima EES-a za upotrebu tehnološki napredne opreme za prikupljanje podataka;

1. omogućiti postupno uvođenje sustava i tako olakšati tehničke i operativne prilagodbe u prvom razdoblju rada EES-a;

2. bolje upravljati i izbjegavati moguća duga vremena čekanja na vanjskim granicama;

3. poboljšati trenutačnu situaciju tako što će se krajnjim korisnicima, kao što su službenici graničnog nadzora, imigracijski službenici, tijela nadležna za vize i policijski službenici, omogućiti pristup najnovijim informacijama o identitetu putnika čak i ako su podaci zabilježeni u sustavu nepotpuni zbog postupnog uvođenja EES-a;

4. osigurati da se uvedu rješenja za države članice u slučaju neočekivanih situacija do kojih može doći nakon početka rada EES-a kako bi se izbjegli poremećaji na vanjskim granicama i duga čekanja;

5. omogućiti nacionalnim tijelima, putnicima i prijevoznicima da se prilagode novim postupcima i tehnologijama upravljanja granicama;

6. iskoristiti velika ulaganja, posebno ona u infrastrukturu, opremu i ljudske resurse, u pripremi za početak rada EES-a.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Postojeći pravni okvir EU-a u tom području sastoji se od zakonodavstva EU-a o kontrolama na vanjskim granicama. Predloženim zakonodavstvom pridonosi se i postizanju ciljeva utvrđenih u Zakoniku o schengenskim granicama i Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma.[4]

Prijedlog je u skladu s pravilima utvrđenima u Općoj uredbi o zaštiti podataka[5].

Uredba je u potpunosti u skladu s postojećim pravnim okvirom za zaštitu podataka. Njome se predviđaju ciljana privremena odstupanja od Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama koja su potrebna za postupan početak rada EES-a.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Postupan početak rada EES-a bit će u skladu s primjenom viznog informacijskog sustava (VIS) i budućeg europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS), kao i s budućim komponentama interoperabilnosti koje će razviti eu-LISA, a to su europski portal za pretraživanje, zajednička usluga uspoređivanja biometrijskih podataka, zajednički repozitorij podataka o identitetu i detektor višestrukih identiteta[6]. Komisija, države

---

4 Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama (SL L 239, 22.9.2000., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj).

5 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04).

6 Uredba (EU) 2019/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području granica i viza i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726, i (EU) 2018/1861

članice i agencija eu-LISA dogovorit će revidiran integrirani plan za ETIAS i sve komponente interoperabilnosti s obzirom na očekivani početak primjene EES-a.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Ovom se Uredbom predviđa privremeno odstupanje od određenih odredaba Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama, koje su donesene na temelju članka 77. stavka 2. točaka (b) i (d) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članka 87. stavka 2. točke (a) UFEU-a te članka 77. stavka 2. točaka (b) i (e) UFEU-a. Primjereno je donijeti ovu predloženu uredbu na temelju istih odredaba UFEU-a u skladu s kojima je donesena Uredba o EES-u.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

U skladu s načelom supsidijarnosti djelovanje na razini EU-a može se poduzeti samo ako države članice predviđene ciljeve ne mogu ostvariti same.

Cilj je predložene uredbe omogućiti provedbu pravila utvrđenih u Uredbi o EES-u. Države članice ne mogu same dostatno ostvariti cilj postupnog početka rada zajedničkog informacijskog sustava s usklađenim pravilima i rokovima. Potrebno je djelovanje EU-a kako bi se osigurao postupan početak rada EES-a.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji jer se njime ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Konkretno, predloženom uredbom uvodi se ograničeno odstupanje od Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama kako bi se omogućio postupan početak rada EES-a.

- **Odabir instrumenta**

Ciljevi Prijedloga najbolje se mogu ostvariti uredbom. Njome će se osigurati izravna primjenjivost odredaba te jedinstven i dosljedan pristup u cijelom schengenskom području. To je posebno važno jer se predloženom uredbom odstupa od Uredbe o EES-u, kojom se uspostavlja središnji sustav putem kojeg države članice surađuju i utvrđuju pravila o graničnim kontrolama, te od Zakonika o schengenskim granicama. Budući da se predloženom uredbom nastoje uvesti ujednačene obveze za države članice i prijevoznike, uredba je odgovarajući instrument koji treba upotrijebiti za postizanje ciljeva ove inicijative.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Nije primjenjivo.

Europskog parlamenta i Vijeća te odluka Vijeća 2004/512/EZ i 2008/633/PUP (SL L 135, 22.5.2019., str. 27., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/2024-04-25).

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

U Prijedlogu su uzeti u obzir rezultati sveobuhvatnog postupka savjetovanja tijekom osmišljavanja i razvoja EES-a. Taj je proces uključivao rasprave sa stručnjacima za IT, stručnjacima za politike, operativnim i pravnim stručnjacima iz država članica i agencije eu-LISA u kontekstu savjetodavne skupine agencije eu-LISA, Odbora za upravljanje programom agencije eu-LISA, Upravnog odbora agencije eu-LISA i Odbora za pametne granice. Održane su i razmjene s dionicima i rasprave u Vijeću.

- **Procjena učinka**

Prijedlogom se namjerava uvesti ograničeno odstupanje od Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama kako bi se osigurao postupan početak rada EES-a. S obzirom na cilj politike, nisu dostupne druge opcije politike. Stoga procjena učinka nije primjerena ni potrebna.

Procjene učinka za EES provodile su se počevši od 2008. te su, zajedno sa savjetovanjem sa zainteresiranim stranama i raspravama u Vijeću i Europskom parlamentu, bile temelj za detaljnu procjenu učinka koju je Komisija pripremila uz prijedlog Uredbe o EES-u[7]. Procjena učinka bila je usmjerena na najvažnije potrebe u području upravljanja granicama koje će se zadovoljiti uspostavom EES-a. Osnovne obveze koje je potrebno uvesti su: i. poboljšanje kvalitete graničnih kontrola; ii. osiguravanje pouzdanog utvrđivanja identiteta pojedinaca; i iii. jačanje unutarnje sigurnosti i borbe protiv terorizma i teških kaznenih djela Tim će se potrebama udovoljiti samo puštanjem u rad EES-a.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Prijedlogom se u potpunosti uzimaju u obzir temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Konkretno, predložene mjere uzimaju u obzir članak 6. Povelje kojim se štiti temeljno pravo na slobodu i sigurnost, članak 7. Povelje kojim se štiti temeljno pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i članak 8. o temeljnom pravu na zaštitu osobnih podataka. Predložene mjere u skladu su i s člankom 16. UFEU-a kojim se svima jamči pravo na zaštitu osobnih podataka.

Prijedlogom se ne mijenjaju stroga pravila o pristupu EES-u i potrebne zaštitne mjere utvrđene u Uredbi o EES-u, uključujući zaštitu osobnih podataka kao temeljnog prava i prava na informacije.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ne utječe na proračun Unije.

[7] SWD(2016) 114 final, SWD(2016) 115 final, SWD(2016) 116 final.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Program za praćenje ostvarenja, rezultata i učinka predložene uredbe slijedi program utvrđen u članku 72. Uredbe o EES-u.

Osim toga, dosljedan mehanizam koji se temelji na planovima uvođenja i obvezama izvješćivanja omogućuje donošenje odluka i opće praćenje prije i tijekom postupnog početka rada. Planovi uvođenja izrađeni na središnjoj i nacionalnoj razini rezultat su bliske suradnje država članica, agencije eu-LISA i Komisije.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Prijedlog se sastoji od elemenata opisanih u nastavku.

– **Postupno uvođenje (članci 1., 2. i 4.)**: Države članice postupno će započeti s primjenom EES-a, počevši s registracijom najmanje 10 % procijenjenih prelazaka granice do registracije svih pojedinaca do kraja razdoblja postupnog početka rada. Odbijanja ulaska registrirat će se na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES. Države članice imat će mogućnost ubrzati provedbu na nacionalnoj razini ili početi upotrebljavati EES u potpunosti. Europol će također početi upotrebljavati EES od prvog dana postupnog početka rada.

– **Planovi uvođenja, praćenje i izvješćivanje (članak 3.)**: Pojedinosti o postupnom početku rada na središnjoj i nacionalnoj razini utvrdit će se, nakon savjetovanja s Komisijom, u planovima za uvođenje agencije eu-LISA i država članica. Države članice će Komisiji i agenciji eu-LISA dostavljati mjesečna izvješća o napretku. Ako država članica odluči početi upotrebljavati EES u potpunosti, u planu uvođenja samo bi se objasnio taj odabir.

– **Privremena pravila koja odstupaju od Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama (članak 5.)**: Obvezno otiskivanje pečata u putne isprave za sve pojedince obuhvaćene područjem primjene EES-a ostat će na snazi do kraja razdoblja postupnog početka rada. Ako uvode EES, države članice bilježit će podatke o putnicima iz njihovih putnih isprava. Države članice mogu postupno početi bilježiti biometrijske podatke. Tijela koja pristupaju podacima registriranima u EES-u u razdoblju postupnog početka rada EES-a smatrat će da pečati imaju prednost pred podacima registriranima u EES-u. Interoperabilnost EES-a i VIS-a koristit će se na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES. Neće se uzimati u obzir moguće posljedice informacija o najduljem preostalom trajanju dopuštenog boravka iz automatiziranog kalkulatora. Provjera identiteta i prethodna registracija državljana trećih zemalja provodit će se samo na graničnim prijelazima na kojima se EES upotrebljava s biometrijskim funkcionalnostima. Internetske stranice, informativna kampanja i obrazac koji će se davati putnicima prilagodit će se kako bi pratili postupni početak operacija. Kako bi se osigurala dosljednost pravnih instrumenata EU-a i jasna primjena pravila, određene odredbe Uredbe o EES-u i Zakonika o schengenskim granicama suspendirat će se tijekom postupnog početka rada EES-a.

– **Pristup podacima iz EES-a (članak 6.)**: Relevantna tijela trebala bi voditi računa o tome da podaci registrirani u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a mogu biti nepotpuni. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu neće koristiti podatke registrirane u EES-u tijekom razdoblja postupnog početka rada za analizu rizika i procjene ranjivosti. Korištenje nekoliko funkcionalnosti EES-a za koje je potrebna ujednačena primjena EES-a u svim državama članicama suspendirat će se tijekom

postupnog početka rada. Prijevoznici mogu početi koristiti mrežnu uslugu tek 90 dana nakon početka razdoblja postupnog početka rada.

– **Suspenzija rada EES-a (članak 7.):** U iznimnim slučajevima kvara središnjeg sustava EES-a, nacionalnih sustava ili komunikacijske infrastrukture ili predugog vremena čekanja na granicama države članice mogu odlučiti da neće bilježiti nikakve podatke (potpuna suspenzija) ili biometrijske podatke (djelomična suspenzija). Djelomična suspenzija bit će moguća nakon završetka postupnog početka rada u ograničenom razdoblju i u iznimnim okolnostima koje uzrokuju tako gust promet da vrijeme čekanja na granicama postane predugo.

– **Stupanje na snagu i primjena (članak 8.)**: Prijedlogom se utvrđuju tri faze primjenjivosti: i. pripremne radnje povezane s planovima uvođenja iz članka 3. započele bi na datum stupanja na snagu predložene uredbe; ii. razdoblje postupnog početka rada započet će na datum koji odredi Komisija u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe o EES-u nakon primitka svih obavijesti država članica u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o EES-u; i iii. produljeno razdoblje primjene primjenjivat će se na neka od pravila o odstupanju u pogledu primjene prijelaznog razdoblja i prijelaznih mjera, pristupa nepotpunim dosjeima i njihove upotrebe te obveze prijevoznika da provjere pečate u putnim ispravama iz članka 6. i mehanizma suspenzije iz članka 7. Obavijesti država članica u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o EES-u trebalo bi promatrati u kontekstu postupnog početka rada. Tim obavijestima države članice potvrđuju svoju sposobnost upotrebe EES-a. Međutim, to ne znači da svi granični prijelazi moraju biti potpuno spremni i opremljeni do početka postupnog pristupa.

2024/0315 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o privremenom odstupanju od određenih odredaba Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/399 u pogledu postupnog početka rada sustava ulaska/izlaska

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) te članak 87. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom[1],

budući da:

(1) Člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća[2] o uspostavi sustava ulaska/izlaska („EES”) predviđa se da Komisija odlučuje o datumu početka rada EES-a ako su ispunjeni određeni uvjeti.

(2) Međutim, Komisija nije primila sve obavijesti u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) 2017/2226, što je jedan od uvjeta za odluku o početku rada EES-a.

(3) Uredbom (EU) 2017/2226 predviđa se isključivo puni početak rada, pri čemu se od svih država članica zahtijeva da u potpunosti počnu upotrebljavati EES za sve državljane trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u i da istodobno upotrebljavaju EES na svim graničnim prijelazima.

(4) Kako bi se državama članicama omogućila potrebna fleksibilnost za početak upotrebe EES-a ovisno o njihovoj razini spremnosti te kako bi se olakšale tehničke i operativne prilagodbe na početku rada EES-a, potrebno je utvrditi pravila za postupni početak rada EES-a. Kako bi se osiguralo da te prilagodbe uzimaju u obzir moguće tokove putovanja i sezonska vršna razdoblja, takav postupni početak trebao bi trajati 180 kalendarskih dana.

(5) Kako bi se omogućio postupan početak rada EES-a, potrebno je odstupiti od određenih odredaba Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i

---

[1] [mjesto za tekst] Stajalište Europskog parlamenta od [datum dodati nakon dogovora] i odluka Vijeća od [datum dodati nakon dogovora].

[2] Uredba 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj).

Vijeća[3] („Zakonik o schengenskim granicama”). Druga pravila utvrđena u Uredbi (EU) 2017/2226 na koja ova Uredba ne utječe primjenjuju se kako je predviđeno u toj uredbi. Konkretno, podaci zabilježeni u EES-u tijekom postupnog početka rada u skladu su s pravilima utvrđenima u Uredbi (EU) 2017/2226 te se smatraju pouzdanima i točnima.

(6) Države članice trebale bi postupno početi upotrebljavati EES kako bi pri ulasku i izlasku bilježile podatke o državljanima trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u na jednom ili više graničnih prijelaza. Ako je to moguće i primjenjivo, države članice trebale bi uključiti kombinaciju graničnih prijelaza na zračnim, kopnenim i morskim granicama. Kako bi se osiguralo kontrolirano pokretanje EES-a te kako bi se bolje upravljalo granicama i izbjeglo potencijalno duga vremena čekanja, države članice trebale bi, prema potrebi, postupno uvoditi sve funkcionalnosti EES-a i postupno registrirati podatke o svim državljanima trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u. Kako bi se zajamčio koordinirani pristup, postupan početak rada trebao bi se provoditi u fazama, pri čemu bi se trebali utvrditi minimalni zahtjevi koje države članice moraju ispuniti. Države članice imat će mogućnost ubrzati provedbu na nacionalnoj razini ili početi upotrebljavati EES u potpunosti od početka postupnog pristupa.

(7) Kako bi se olakšalo uredno uvođenje EES-a, Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) trebala bi izraditi plan uvođenja na visokoj razini kako bi državama članicama i agencijama Unije pružila smjernice o planiranju i provedbi uvođenja EES-a tijekom postupnog početka rada te bi ga trebala dostaviti Komisiji, državama članicama i agencijama Unije. Taj bi plan trebao uključivati ograničenja kapaciteta središnjeg sustava kako ih je utvrdila agencija eu-LISA za svaku fazu uvođenja. Pri donošenju odluka država članica o početku ili ubrzanju rada trebalo bi uzeti u obzir kapacitet središnjeg sustava kako je navedeno u planu uvođenja na visokoj razini.

(8) Kako bi se olakšalo uredno uvođenje EES-a, države članice trebale bi izraditi nacionalne planove uvođenja uz savjetovanje s Komisijom i agencijom eu-LISA. Za svaku fazu postupnog početka rada EES-a nacionalni planovi uvođenja trebali bi uključivati informacije o utvrđenim pragovima i zahtjevima, a posebno: i. datum početka rada EES-a na svakom graničnom prijelazu; ii. postotak procijenjenog broja prelazaka granice koji će se registrirati u EES-u u odnosu na ukupni broj državljana trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u; i iii. prema potrebi, biometrijske funkcionalnosti koje će biti dostupne na svakom odabranom graničnom prijelazu. Pri pripremi nacionalnih planova uvođenja države članice potiču se da se na odgovarajući način koordiniraju s operatorima infrastrukture za smještaj graničnih prijelaza. Kako bi se pratila usklađenost s postupnim početkom rada, države članice trebale bi Komisiji i agenciji eu-LISA dostavljati mjesečna izvješća o provedbi svojih planova uvođenja. Takva mjesečna izvješća trebala bi, prema potrebi, uključivati korektivne mjere kako bi se osigurala usklađenost s postupnim početkom rada.

(9) Zbog postupnog početka rada EES-a i moguće nepotpunosti podataka zabilježenih u EES-u, u putne isprave državljana trećih zemalja trebalo bi sustavno otiskivati pečat pri ulasku i izlasku tijekom postupnog početka rada EES-a. Nacionalna tijela trebala bi

[3] Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

uzeti u obzir moguću nepotpunost bilježaka o ulasku/izlasku ili bilježaka o odbijanju ulaska te bi trebala smatrati da pečati imaju prednost pred informacijama registriranima u EES-u. Osim toga, pri pružanju informacija državljanima trećih zemalja o maksimalnom preostalom trajanju njihova dopuštenog boravka nacionalna tijela trebala bi svoju procjenu temeljiti na pečatima u putnim ispravama. Ako nedostaje pečat, prednost bi trebali imati podaci zabilježeni u EES-u.

(10) S obzirom na to da bi podaci registrirani u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a mogli biti nepotpuni, nacionalna tijela ne bi trebala uzimati u obzir rezultate automatiziranog kalkulatora o maksimalnom preostalom trajanju dopuštenog boravka državljana trećih zemalja registriranih u EES-u. Slično tome, pri obavljanju svojih zadaća nacionalna tijela ne bi trebala uzimati u obzir automatizirani mehanizam za utvrđivanje ili signaliziranje nepostojanja bilješke o izlasku nakon datuma isteka dopuštenog boravka ili bilješke da je prekoračeno maksimalno trajanje dopuštenog boravka, prema kojima se sastavljaju popisi osoba za koje je utvrđeno da su prekoračile trajanje dopuštenog boravka.

(11) Kako bi se državama članicama dalo dovoljno vremena za prilagodbu početku rada EES-a, upotreba biometrijskih funkcionalnosti na graničnim prijelazima ne bi trebala biti obvezna u prvih 60 kalendarskih dana postupnog početka rada. Najkasnije 90 kalendarskih dana nakon postupnog početka rada države članice trebale bi upotrebljavati EES s biometrijskim funkcionalnostima barem na polovini svojih graničnih prijelaza. Pružanje biometrijskih podataka ne bi trebalo biti uvjet za ulazak državljana trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u na graničnim prijelazima na kojima se EES upotrebljava bez biometrijskih funkcionalnosti.

(12) Kako bi se uzelo u obzir da je na nekim graničnim prijelazima potrebno postupno uvođenje EES-a s biometrijskim funkcionalnostima, biometrijska provjera državljana trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u trebala bi se provoditi samo na graničnim prijelazima na kojima se EES upotrebljava s biometrijskim funkcionalnostima.

(13) Kako bi se osigurala dosljednost interoperabilnosti između viznog informacijskog sustava (VIS) uspostavljenog Uredbom (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća[4] i EES-a, VIS-u bi trebalo pristupati izravno samo na graničnim prijelazima na kojima se ne upotrebljava EES. Na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES granična tijela trebala bi koristiti interoperabilnost između EES-a i VIS-a.

(14) Državljane trećih zemalja čiji se podaci trebaju bilježiti u EES-u trebalo bi obavijestiti o njihovim pravima i obvezama u pogledu obrade njihovih podataka u obliku obrasca kako je predviđeno u članku 50. stavku 5. Uredbe (EU) 2017/2226. Informacije koje treba pružiti državljanima trećih zemalja koji podliježu registraciji u EES-u trebale bi se odnositi na postupni početak rada EES-a. Taj bi obrazac trebao sadržavati informacije za državljane trećih zemalja o njihovoj obvezi pružanja biometrijskih podataka na graničnim prijelazima ako to predstavlja uvjet za ulazak. Trebao bi sadržavati i informacije o posljedicama nepružanja biometrijskih podataka. Osim toga, trebalo bi ih obavijestiti da neće moći automatski provjeriti preostalo trajanje dopuštenog boravka.

---

[4] Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u) (SL L 218, 13.8.2008., str. 60., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/oj).

(15) S obzirom na postupan početak rada EES-a, Komisija bi trebala adekvatno ažurirati internetske stranice EES-a.

(16) Cilj da se državljane trećih zemalja informira o njihovim posebnim pravima i obvezama najbolje bi se postigao ako bi države članice prilagodile provedbu kampanje tome kako će se EES upotrebljavati na njihovim granicama u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) 2017/2226. Informativne materijale koje je Komisija izradila uz potporu država članica u kontekstu članka 51. Uredbe (EU) 2017/2226 trebalo bi stoga prilagoditi za provedbu informativne kampanje koja prati postupni početak rada.

(17) Tijekom postupnog početka rada EES-a državljani trećih zemalja neće moći koristiti mrežnu uslugu da elektronički provjere točno trajanje svojeg dopuštenog boravka.

(18) Ova Uredba ne utječe na obveze zračnih prijevoznika, pomorskih prijevoznika i međunarodnih prijevoznika koji prevoze skupine autobusom kopnenim putem kako je utvrđeno u članku 26. stavku 1. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma[5] i Direktivi Vijeća 2001/51/EZ[6]. U tom bi pogledu prijevoznici trebali provjeravati pečate u putnim ispravama. Kako bi komunikacija s prijevoznicima o različitoj primjeni EES-a na graničnim prijelazima bila učinkovita (što u konačnici koristi putnicima), od presudne je važnosti da države članice budu transparentne u pogledu uvođenja EES-a na graničnim prijelazima.

(19) Člankom 22. Uredbe (EU) 2017/2226 i člankom 12.a Uredbe (EU) 2016/399 predviđaju se prijelazno razdoblje i prijelazne mjere za početak rada EES-a. Potrebno je odstupiti od tih članaka kako bi se prijelazno razdoblje i prijelazne mjere primjenjivali tek od kraja postupnog početka rada. To bi se odstupanje trebalo prestati primjenjivati pet godina i 180 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226.

(20) Nacionalna tijela i agencije EU-a trebali bi uzeti u obzir da osobni dosjei registrirani u EES-u mogu sadržavati nepotpune skupove podataka kako pri obavljanju svojih zadaća ne bi donosili odluke isključivo na temelju podataka registriranih u EES-u. To odstupanje trebalo bi se prestati primjenjivati pet godina nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226 da bi se uzelo u obzir petogodišnje razdoblje zadržavanja za skupove podataka za koje nedostaje bilješka o izlasku kako je utvrđeno u članku 34. stavku 3. te uredbe.

(21) Pri osiguravanju usklađenosti s odredbama Uredbe (EU) 2017/2226 o izmjeni podataka i prijevremenom brisanju podataka države članice trebale bi dopuniti nepotpune podatke u mjeri u kojoj je to moguće zbog ograničene dostupnosti skupova podataka registriranih u EES-u tijekom postupnog početka rada.

(22) Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu trebala bi se suzdržati od korištenja podataka registriranih u EES-u tijekom postupnog početka operacija za provedbu analiza rizika i procjena osjetljivosti jer su podaci nepotpuni i mogli bi dovesti do obmanjujućih procjena rizika i osjetljivosti.

---

5 Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama („Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma”) (SL L 239, 22.9.2000., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj).

6 Direktiva Vijeća 2001/51/EZ od 28. lipnja 2001. o dopuni odredaba članka 26. Konvencije o primjeni Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985. (SL L 187, 10.7.2001., str. 45., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/51/oj).

(23) Kako bi upravljanje vanjskim granicama tijekom postupnog početka rada EES-a bilo djelotvorno, na graničnim prijelazima na kojima se ne upotrebljava EES trebalo bi provoditi graničnu kontrolu u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 kako se primjenjuje [dan prije datuma početka rada EES-a koji je odredila Komisija u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226]. Na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES granična kontrola trebala bi se provoditi u skladu s Uredbom (EU) 2017/2226 i Zakonikom o schengenskim granicama. Međutim, za provjere na graničnim prijelazima na kojima se EES upotrebljava bez biometrijskih funkcionalnosti trebala bi se primjenjivati posebna odstupanja od tih uredbi kako bi se omogućio postupan početak rada. To bi se trebalo odvijati ne dovodeći u pitanje provjere nositelja viza upotrebom otisaka prstiju, u skladu s Uredbom (EZ) br. 787/2008.

(24) Kako bi se omogućile djelotvorne tehničke i organizacijske prilagodbe tijekom postupnog početka rada EES-a u svakoj državi članici i reagiralo na iznimne okolnosti kvara središnjeg sustava EES-a, nacionalnih sustava ili komunikacijske infrastrukture ili predugo vrijeme čekanja na njihovim granicama, države članice trebale bi imati mogućnost da potpuno ili djelomično suspendiraju rad EES-a na određenim graničnim prijelazima. U slučaju djelomične suspenzije trebalo bi suspendirati registraciju biometrijskih podataka u EES-u. U slučaju potpune suspenzije u EES-u se ne bi smjeli registrirati podaci. Kako bi se ublažili dodatni rizici povezani s uvođenjem EES-a s biometrijskim funkcionalnostima, države članice trebale bi imati mogućnost da u iznimnim okolnostima koje uzrokuju tako gust promet da vrijeme čekanja na granicama postane predugo suspendiraju registraciju biometrijskih podataka u EES-u nakon završetka postupnog početka rada. Takva suspenzija trebala bi biti moguća u ograničenom razdoblju od 60 dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a i trebala bi se produljiti za 60 dana ako manje od 80 % osobnih dosjea registriranih u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a sadržava biometrijske podatke.

(25) Agencija eu-LISA trebala bi izdavati izvješća sa statističkim podacima o upotrebi sustava, koja bi trebala služiti za evaluaciju učinkovitosti sustava, ocjenjivanje usklađenosti država članica s planovima uvođenja, utvrđivanje područja u kojima su potrebna poboljšanja, praćenje usklađenosti s postupnim početkom rada EES-a i potporu u donošenju odluka o daljnjem razvoju i optimizaciji sustava.

(26) Pripremne radnje povezane s planovima uvođenja trebale bi započeti na datum stupanja na snagu ove Uredbe. Postupni početak rada trebao bi se primjenjivati od datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe o EES-u. Ova Uredba, kojom su predviđena privremena odstupanja, trebala bi se prestati primjenjivati 180 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226. Međutim, pravila o odstupanju u pogledu primjene prijelaznog razdoblja i prijelaznih mjera, pristupa podacima iz EES-a, provjere pečata u putnim ispravama od strane prijevoznika i suspenzije EES-a trebala bi se primjenjivati u ograničenom razdoblju nakon završetka postupnog početka rada.

(27) Cilj ove Uredbe da se odobre odstupanja od Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/299 radi postupnog početka rada EES-a ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njezina opsega i učinka on na bolji način može ostvariti na razini Unije. Stoga Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj Uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(28) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. navedenog Protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi, odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

(29) Ova Uredba ne predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima sudjeluje Irska, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ. Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(30) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ.

(31) U pogledu Švicarske ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ.

(32) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU.

(33) U pogledu Cipra odredbe ove Uredbe koje se odnose na VIS predstavljaju odredbe koje se temelje na schengenskoj pravnoj stečevini ili su na drugi način s njom povezane u smislu članka 3. stavka 2. Akta o pristupanju iz 2003. Za rad EES-a potrebno je odobriti pasivan pristup VIS-u. Budući da će EES upotrebljavati samo one države članice koje u trenutku početka rada EES-a ispunjavaju uvjete koji se odnose na VIS, Cipar neće upotrebljavati EES od početka rada. Cipar treba povezati s EES-om čim se ispune uvjeti postupka iz Uredbe (EU) 2017/2226.

(34) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje [xx].

(35) Ovom Uredbom utvrđuju se stroga pravila u vezi s pristupom EES-u kao i potrebne zaštitne mjere za takav pristup. Njome se utvrđuju i prava pojedinaca na pristup, ispravak, dopunu, brisanje i pravnu zaštitu, a posebno pravo na pravni lijek i nadzor nad postupcima obrade koji provode neovisna javna tijela. Ovom se Uredbom stoga poštuju temeljna prava i uvažavaju načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, a osobito pravo na ljudsko dostojanstvo, zabrana ropstva i prisilnog rada, pravo na slobodu i sigurnost, poštovanje privatnog i obiteljskog života, zaštita osobnih podataka, pravo na nediskriminaciju, prava djeteta, prava starijih osoba, integracija osoba s invaliditetom te pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje.

(36) Ovom Uredbom ne dovode se u pitanje obveze koje proizlaze iz Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je dopunjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.
Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila o postupnom početku rada sustava ulaska/izlaska (EES) na granicama država članica na kojima se EES upotrebljava u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) 2017/2226 i o privremenim odstupanjima od Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/399.

Članak 2.
Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz članka 3 stavka 1. Uredbe (EU) 2017/2226. Osim toga, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „postupan početak rada EES-a” znači razdoblje od 180 kalendarskih dana koje počinje od datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226;

(b) „nacionalna tijela” znači tijela iz članka 9. Uredbe (EU) 2017/2226;

(c) „procijenjeni broj prelazaka granice” znači procjena države članice o broju prelazaka granice državljana trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/2226 u svakoj državi članici na temelju godišnjeg prosjeka ukupnog broja prelazaka granice državljana trećih zemalja koji putuju radi kratkotrajnog boravka u toj državi članici izračunanog za prethodne tri godine od datuma početka primjene iz članka 8. stavka 1. drugog podstavka ove Uredbe.

Članak 3.
Planovi uvođenja

1. Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) do [30. kalendarskog dana nakon stupanja na snagu ove Uredbe] dostavlja Komisiji, državama članicama i Europolu plan uvođenja na visokoj razini za postupan početak rada EES-a, uzimajući u obzir faze utvrđene u članku 4. Taj plan uvođenja obuhvaća smjernice o upotrebi EES-a za države članice i Europol, uključujući ograničenja kapaciteta središnjeg sustava EES-a.

2. Do [60. kalendarskog dana nakon stupanja na snagu ove Uredbe] države članice, uz savjetovanje s Komisijom i agencijom eu-LISA, izrađuju nacionalni plan uvođenja za postupan početak rada EES-a uzimajući u obzir plan uvođenja na visokoj razini iz stavka 1. ovog članka i faze utvrđene u članku 4.

3. Za svaku fazu iz članka 4. nacionalni planovi uvođenja uključuju informacije o pragovima i zahtjevima utvrđenima u tom članku.

4. Od 30. kalendarskog dana nakon postupnog početka rada EES-a države članice Komisiji i agenciji eu-LISA dostavljaju mjesečna izvješća o provedbi nacionalnih

planova uvođenja, uključujući korektivne mjere ako je to potrebno za ispunjavanje obveza utvrđenih u članku 4.

5. Na zahtjev Komisije agencija eu-LISA dostavlja Komisiji statističke podatke potrebne za praćenje nacionalnih planova uvođenja u skladu s člankom 63. stavkom 6. Uredbe (EU) 2017/2226.

Članak 4.
Postupan početak rada

1. Odstupajući od članka 66. stavka 6. Uredbe (EU) 2017/2226 države članice tijekom postupnog početka rada EES-a upotrebljavaju EES kako je utvrđeno u ovom članku.

2. Od prvog dana postupnog početka rada EES-a svaka država članica počinje upotrebljavati EES pri ulasku i izlasku na jednom ili više graničnih prijelaza pri čemu kombinira zračne, kopnene i morske granične prijelaze, ako je to moguće i primjenjivo, za bilježenje i pohranu podataka o državljanima trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/2226. Države članice registriraju u EES-u najmanje 10 % procijenjenog broja prelazaka granice u toj državi članici.

   U prvih 60 kalendarskih dana postupnog početka rada EES-a države članice mogu upotrebljavati EES bez biometrijskih funkcionalnosti, a nacionalna tijela mogu otvarati ili ažurirati osobne dosjee bez biometrijskih podataka.

3. Najkasnije 90 kalendarskih dana nakon postupnog početka rada EES-a države članice upotrebljavaju EES s biometrijskim funkcionalnostima barem na polovini svojih graničnih prijelaza. Svaka država članica registrira najmanje 50 % procijenjenog broja prelazaka granice u toj državi članici. Osobni dosjei državljana trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/2226 koji su registrirani u EES-u sadržavaju biometrijske podatke.

4. Najkasnije 150. kalendarskog dana nakon postupnog početka rada EES-a svaka država članica upotrebljava EES s biometrijskim funkcionalnostima na svim svojim graničnim prijelazima i nastavlja registrirati u EES-u najmanje 50 % procijenjenog broja prelazaka granice u toj državi članici.

5. Najkasnije 170. kalendarskog dana nakon postupnog početka rada EES-a države članice upotrebljavaju EES s biometrijskim funkcijama na svim svojim graničnim prijelazima i u EES-u registriraju sve državljane trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/2226.

6. Odbijanja ulaska o kojima je donesena odluka na graničnom prijelazu na kojem se upotrebljava EES bilježe se u EES-u, kako je utvrđeno u članku 18. Uredbe (EU) 2017/2226. Ako se EES upotrebljava s biometrijskim funkcionalnostima, odbijanja ulaska bilježe se s biometrijskim podacima. Ako se EES upotrebljava bez biometrijskih funkcionalnosti, odbijanja ulaska bilježe se bez biometrijskih podataka.

7. Od prvog dana postupnog početka rada EES-a Europol upotrebljava EES kako je predviđeno u Uredbi (EU) 2017/2226.

Članak 5.
Ostala odstupanja od Uredbe (EU) 2017/2226 i Uredbe (EU) 2016/399

1. Uz pravila iz članka 4., pravila utvrđena u ovom članku primjenjuju se tijekom postupnog početka rada EES-a.

2. Granična tijela sustavno otiskuju pečat u putne isprave državljana trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2017/2226 pri ulasku i izlasku.

   Obveze otiskivanja pečata iz članka 42.a stavka 1. drugog podstavka i članka 42.a stavaka 2., 5. i 6. Uredbe (EU) 2016/399 primjenjuju se *mutatis mutandis* u državama članicama koje upotrebljavaju EES.

3. Za unos, izmjenu, brisanje i ostvarivanje uvida u podatke u EES-u nacionalna tijela koja su nadležna za potrebe utvrđene u stavcima od 23. do 35. Uredbe (EU) 2017/2226 smatraju da pečati imaju prednost pred podacima iz EES-a, među ostalim u slučajevima nepodudaranja ili u slučajevima iz članka 16. stavka 4. te uredbe. Ako nedostaje pečat, prednost imaju podaci zabilježeni u EES-u.

4. Ako u putnoj ispravi nema pečata i za državljanina treće zemlje koji se nalazi na državnom području država članica nije otvoren osobni dosje u EES-u, nacionalna tijela mogu pretpostaviti da državljanin treće zemlje ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete koji se odnose na ulazak ili boravak u državama članicama.

   Ta pretpostavka ne primjenjuje se na državljane trećih zemalja koji u bilo kakvom obliku mogu predočiti vjerodostojan dokaz da imaju pravo slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije, pravo na boravak u državi članici domaćinu na temelju Sporazuma o povlačenju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine ili da su nositelji boravišne dozvole ili vize za dugotrajni boravak.

   Ta pretpostavka može se pobiti ako državljani trećih zemalja u bilo kakvom obliku predoče vjerodostojan dokaz da su poštovali uvjete koji se odnose na trajanje kratkotrajnog boravka.

   Ako se pretpostavka pobije, nacionalna tijela obavljaju jednu ili više sljedećih zadaća na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES, u mjeri u kojoj je to dopušteno ovom Uredbom:

   (a) otvaraju osobni dosje tog državljanina treće zemlje u EES-u, ako je to potrebno;

   (b) ažuriraju posljednju bilješku o ulasku/izlasku unošenjem podataka koji nedostaju;

   (c) brišu postojeći dosje ako je člankom 35. Uredbe (EU) 2017/2226 predviđeno takvo brisanje.

5. Granična tijela koriste se interoperabilnošću između EES-a i VIS-a iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/2226 samo na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES. Granična tijela nastavljaju izravno pristupati VIS-u:

   (a) na graničnim prijelazima na kojima se ne upotrebljava EES;

   (b) ako je EES suspendiran u skladu s člankom 7. ove Uredbe.

6. Nacionalna tijela i Europol zanemaruju sljedeće:

   (a) rezultate automatiziranog kalkulatora koji pokazuje maksimalno trajanje dopuštenog boravka iz članka 11. Uredbe (EU) 2017/2226;

   (b) automatski sastavljeni popis osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka i njegove posljedice, posebno iz članka 6. stavka 1. točaka (c) i (h), članka 12. stavka 3., članka 16. stavka 4., članka 34. stavka 3., članka 50. stavka 1. točaka (i) i (k), članka 63. stavka 1. točke (e) te uredbe.

7. Postupci obrade koje provode države članice koji su u skladu s ovom Uredbom ne smatraju se nezakonitima ili neusklađenima s Uredbom (EU) 2017/2226 za potrebe članaka 45. i 48. te uredbe.

8. Provjera identiteta i prethodna registracija državljana trećih zemalja u skladu s člankom 23. Uredbe (EU) 2017/2226 provode se za državljane trećih zemalja iz članka 2. stavaka 1. i 2. te uredbe na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES s biometrijskim funkcionalnostima, među ostalim putem samoposlužnih sustava, ako su dostupni.

9. Uz specifične informacije iz članka 50. stavka 5. Uredbe (EU) 2017/2226 koje države članice trebaju dodati u obrazac za pružanje informacija državljanima trećih zemalja o obradi njihovih osobnih podataka u EES-u, države članice prilažu obrascu koji treba predati državljanima trećih zemalja u trenutku otvaranja osobnog dosjea dotične osobe sljedeće informacije:

„U tijeku je postupno uvođenje sustava ulaska/izlaska. Za vrijeme tog razdoblja uvođenja [od...] Vaši osobni podaci, uključujući biometrijske podatke, možda se neće prikupljati za potrebe sustava ulaska/izlaska na vanjskim granicama svih država članica. Ako moramo obvezno prikupiti te informacije, a Vi ih ne navedete, ulazak će Vam biti odbijen. U razdoblju postupnog uvođenja Vaši podaci neće se automatski dodavati na popis osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka. Osim toga, na internetskim stranicama ili uz pomoć opreme dostupne na graničnim prijelazima nećete moći provjeriti koliko Vam je još dopušteno ostati.

Imajte na umu da će se nakon završetka postupnog uvođenja EES-a Vaši osobni podaci obrađivati u skladu s informacijama navedenima u dokumentu priloženom ovom obrascu.”

10. Komisija prilagođava informacije na internetskim stranicama EES-a iz članka 50. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/2226 kako bi pratile postupni početak rada.

11. U informativnoj kampanji iz članka 51. Uredbe (EU) 2017/2226 koja prati početak rada EES-a vodi se računa o posebnim uvjetima na graničnim prijelazima i o tome da osobe na koje se to odnosi dobiju sve relevantne informacije, uzimajući u obzir faze utvrđene u članku 4. ove Uredbe. Komisija pomaže državama članicama u pripremi prilagođenih materijala za informativnu kampanju.

12. Suspendira se primjena članka 12. stavaka 1. i 2., članka 13. stavaka 1. i 2., članka 20. i članka 21. Uredbe (EU) 2017/2226.

13. Odstupajući od članka 22. Uredbe (EU) 2017/2226 i članka 12.a Uredbe (EU) 2016/399, prijelazno razdoblje i prijelazne mjere utvrđeni u tim člancima primjenjuju se od prvog dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a.

14. Na graničnim prijelazima na kojima se ne upotrebljava EES granična kontrola provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 kako se primjenjuje na dan prije datuma početka rada EES-a koji je odredila Komisija u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226.

Na graničnim prijelazima na kojima se upotrebljava EES granična kontrola provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2017/2226 i Uredbom (EU) 2016/399.

Odstupajući od drugog podstavka, na graničnim prijelazima na kojima se EES upotrebljava bez biometrijskih funkcionalnosti ne primjenjuju se članak 6. stavak 1. točka (f) podtočka i. i odredbe o provjeri državljana trećih zemalja na temelju

biometrijskih podataka isključivo za potrebe EES-a iz članka 6. točke (f) podtočke ii. i članka 8. stavka 3. točaka (a) i (g) Uredbe (EU) 2016/399.

Za potrebe ove Uredbe suspendiraju se članak 9. stavak 3. i članak 12. Uredbe (EU) 2016/399.

Članak 6.
Pristup podacima iz EES-a

1. Kad pristupaju bilješkama o ulasku i izlasku registriranima u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a pri obavljanju svojih zadaća:

   (a) nacionalna tijela i Europol uzimaju u obzir da bi zbog različite razine upotrebe EES-a u pojedinim državama članicama tijekom postupnog početka rada EES-a podaci mogli biti nepotpuni;

   (b) nacionalna tijela pri priopćavanju podataka u skladu s člancima 41. i 42. Uredbe (EU) 2017/2226 uzimaju u obzir da bi podaci mogli biti nepotpuni;

   (c) središnja jedinica ETIAS-a uzima u obzir da bi bilješke o ulasku i izlasku registrirane u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a mogle uključivati nepotpune skupove podataka za potrebe provjere u skladu s člankom 25.a stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226.

2. Nadležna tijela, Komisija i relevantne agencije Unije uzimaju u obzir pri pristupu podacima za izvješćivanje i u statističke svrhe iz članka 63. Uredbe (EU) 2017/2226 da podaci registrirani u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a mogu biti nepotpuni.

3. Odstupajući od članka 13. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/2226, prijevoznici mogu početi koristiti mrežnu uslugu iz tog članka od 90. kalendarskog dana postupnog početka rada EES-a. Prijevoznici provjeravaju pečate u putnim ispravama kako bi tijekom postupnog početka rada EES-a ispunili svoje obveze na temelju članka 26. stavka 1. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i Direktive Vijeća 2001/51/EZ.

   U razdoblju od 180 kalendarskih dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a prijevoznici, dodatno uz korištenje mrežne usluge iz članka 13. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/2226, nastavljaju provjeravati pečate u putnim ispravama kako bi ispunili svoje obveze na temelju članka 26. stavka 1. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i Direktive Vijeća 2001/51/EZ.

4. Pri ispunjavanju obveza iz članaka 35. i 52. Uredbe (EU) 2017/2226 u vezi s dopunom osobnih podataka zabilježenih u EES-u države članice dopunjuju relevantne podatke samo u mjeri u kojoj je to moguće, uzimajući u obzir ograničenu dostupnost skupova podataka prikupljenih tijekom postupnog početka rada EES-a. Ako je primjenjivo, upravna odluka iz članka 52. stavka 4. Uredbe (EU) 2017/2226 odnosi se na uvjete utvrđene u članku 4. ove Uredbe koji omogućuju registraciju nepotpunih dosjea.

5. Odstupajući od članka 63. stavka 1. drugog podstavka Uredbe (EU) 2017/2226, propisno ovlašteno osoblje Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu nema pristup podacima registriranima u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a za potrebe provedbe analiza rizika i procjena osjetljivosti.

Članak 7.
Suspenzija EES-a

1. Tijekom postupnog početka rada EES-a države članice mogu potpuno ili djelomično suspendirati upotrebu EES-a na određenim graničnim prijelazima u iznimnim okolnostima kvara središnjeg sustava EES-a, nacionalnih sustava ili komunikacijske infrastrukture ili događaja koji uzrokuju tako gust promet da vrijeme čekanja na graničnom prijelazu postane predugo.

   U slučaju djelomične suspenzije prikupljaju se podaci iz članaka od 16. do 20. Uredbe (EU) 2017/2226, osim biometrijskih podataka.

   U slučaju potpune suspenzije države članice u potpunosti suspendiraju rad EES-a i ne prikupljaju podatke iz članaka od 16. do 20. te uredbe.

   U oba slučaja države članice odmah, a najkasnije šest sati nakon početka suspenzije, obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o razlogu djelomične ili potpune suspenzije i njezinu očekivanom trajanju te osiguravaju da su operatori infrastrukture za smještaj graničnih prijelaza i prijevoznici propisno obaviješteni o takvoj suspenziji. Nakon prestanka iznimnih okolnosti koje su uzrokovale suspenziju države članice odmah obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA.

2. U razdoblju od 60 kalendarskih dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a države članice mogu djelomično suspendirati upotrebu EES-a kako je navedeno u stavku 1. drugom podstavku na određenom graničnom prijelazu na ograničeno vrijeme od najviše šest sati i samo u iznimnim okolnostima koje uzrokuju tako gust promet da vrijeme čekanja na graničnom prijelazu postane predugo. Države članice oslobađaju se obveze utvrđene u članku 21. stavku 1. Uredbe (EU) 2017/2226 u pogledu biometrijskih podataka. U tim slučajevima države članice odmah, a najkasnije šest sati nakon početka suspenzije, obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o razlogu suspenzije i njezinu očekivanom trajanju.

3. Ako manje od 80 % osobnih dosjea registriranih u EES-u tijekom postupnog početka rada EES-a sadržava biometrijske podatke, razdoblje utvrđeno u stavku 2. ovog članka automatski se produljuje za 60 kalendarskih dana.

4. Najkasnije do desetog kalendarskog dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a agencija eu-LISA dostavlja Komisiji statističke podatke na temelju kojih Komisija može provjeriti je li taj postotak dosegnut. Najkasnije do 30. kalendarskog dana nakon završetka postupnog početka rada EES-a Komisija obavješćuje države članice o ishodu svoje provjere.

Članak 8.
Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu četvrtog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

   Primjenjuje se od datuma početka rada EES-a koji je odredila Komisija u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226.

   Međutim, članak 3. primjenjuje se od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

2. Ova Uredba prestaje se primjenjivati 180 kalendarskih dana od datuma početka rada EES-a koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226. Međutim:

(a) članak 5. stavak 13. prestaje se primjenjivati pet godina i 180 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226;

(b) članak 6. stavci 1., 2., 4. i 5. prestaje se primjenjivati pet godina i 180 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226;

(c) članak 6. stavak 3. drugi podstavak prestaje se primjenjivati 360 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226;

(d) članak 7. stavci 2. i 3. prestaje se primjenjivati 300 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226;

(e) članak 7. stavak 4. prestaje se primjenjivati 210 kalendarskih dana nakon datuma koji Komisija odredi u skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe (EU) 2017/2226.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*